

Список використаних джерел:

1. Беспалько В. П. Освіта та навчання за участю комп'ютерів (педагогіка третього тисячоліття). – М. : Воронеж: Видавництво НВО «МОДЕК», 2002.
2. Нікітіна І. М. Урок англійської мови з використанням нових інформаційних технологій // Інтернет-журнал Фестиваль педагогічних ідей «Відкритий урок», 2004 – 2005. (<http://festival.1september.ru/articles/213950/>)

Марина Лисокінь

Науковий керівник: к. соц. н., доц. Бержанір А. Л.

ПРОБЛЕМА ДУШІ У ФІЛОСОФІЇ

Щось таємниче і незвідане криється в цьому багатогранному понятті «душа». Всі чули про неї, але ніхто її не бачив, всі ніби знають про це, але кожен трактує її по-своєму. Багато хто з науковців і філософів задумуються над цим питанням, створюють гіпотези, сперечаються, але ніхто не може достовірно сказати, що таке душа.

В первісні часи люди уявляли душу, як двійника людини, який може виходити з тіла при станах трансу або ж сну. Найпоширенішою гіпотезою про первісну форму релігії дотепер, була теорія анімізму Е. Тайлора. В окремих народів існувало уявлення про переселення душ у нові тіла. Анімізм характеризує племена, які стояли на дуже низьких шаблях розвитку людства, але глибоко видозмінюється при переході до високої сучасної культури [1, с. 86].

Серед античних філософів також не було єдиної думки. Одним з принципових моментів Піфагорового вчення була віра у «переселення» душі після смерті людини з одного тіла в інше. Згідно з ученням Піфагора, після смерті людська душа не може одразу звільнитися від гріхів своїх, тому повинна вселитись в інше тіло, в якому продовжує свій шлях до очищення і порятунку. Душу Демокріт вважав смертною, коли людина вмирає, атоми душі полишають її і розсіюються у просторі. Боги, за Демокрітом, – це особливі з'єднання вогненних атомів, які нелегко руйнуються, але все ж вони не вічні. Вони здатні позитивно або негативно впливати на людину, подаючи людині ті чи інші знаки [2, с. 55].

Філософ Платон розділяв поняття душі та тіла, натомість Арістотель навпаки – поєднував душу та тіло як одне ціле. Отож платонівські ідеї щодо душі та тіла є далекі від істини, а от ідеї Арістотеля – близькими. Можливо саме тому ці ідеї були сприйняті європейським світом.

Епіку визнавав наявність нескінченного числа світів у безмежному просторі. Душа також складається з атомів, особливо тонких і розсіяних по

тілу, і схожа на Вітер. Будь-які тіла, що колись виникли, з часом розпадаються, а разом з ними розпадається і людська душа. «Смерть не має до нас ніякого відношення, коли ми є, то смерті ще немає, а коли смерть настане, – нас уже немає» [2, с. 58].

На відміну від грецької філософії, яка була пов'язана з язичницьким багатобожжям (політеїзмом), філософська думка середніх віків ґрунтується на вірі в єдиного бога (монотеїзм). Середньовічний філософ Аврелій Августин висуває в людині на перший план людську свідомість. Тут Августин вважає основним наявність внутрішньої людини» (або душі), до якої входять пам'ять (без того не може бути єдності особи), воля (що пов'язана з первинними мотивами дії) та розуміння. Тома Аквінський вважав що у людській душі при створенні закладено потяг до добра, але не кожна людина здатна в реальних умовах життя витримати цей орієнтир. У працях видатного схоласта Роджера Бекона було високо піднесено роль наук у просвітленні людської душі [3, с. 86].

Відродження – перехідна (від середніх віків до Нового часу) історична епоха, протягом якої помітно змінюються змістові наголоси у філософській парадигмі. У цей період тіло мислиться як узагальнюючий чинник, тоді як душа – чинник індивідуалізуючий (усе тілесне твориться Богом із загалу небуття, з «ніщо», – тому тілесно всі люди однакові; душа ж дається Богом кожній людині персонально – тому духовно кожна людина унікальна, неповторна). Однак, попри несумісність тіла й духу, тіло поступово зазнає певного впливу духу. Оскільки ж безпосереднім «місцеперебуванням» душі в тілі вважається серце, то воно в теологічному слововживанні (а згодом і у філософії) практично стає синонімом духу (душі). Декартівське «мислю – отже, існую» яскраво свідчить про те, що людське мислення стало тепер розглядатися як факт достовірніший і переконливіший, чим об'єктивне буття [4, с. 91].

Видатний німецький філософ Г. Гегель створив всеохоплюючу універсальну теоретичну систему реальності. Фундаментальним поняттям гегелівської системи є об'єктивно існуючий абсолютний дух, який живе і розвивається від об'єктивних законів діалектики.

Аналізуючи сьогоденну філософію, ми все частіше приходимо до висновку, що вона є засобом критичного аналізу найвизначніших і найскладніших проблем сучасності. В цілому в історії розвитку поняття «духу» у філософії нового часу і в сучасній філософії можна виділити такі крайні точки зору (що виходять з того, що первинно в розвитку природи і суспільства):

1. Матеріалізм, що перебільшує чуттєві відчуття, так що нічого не залишалося, окрім фізичної матерії, з якої дух з'являвся на зразок якогось фізичного ж витікання або випару;

2. Спіритуалізм (від латів. Spiritus– дух), що перебільшує або людські предствалення, або волю або афекти, інстинкти, область людської

психіки, несвідоме або підсвідоме, особу як деяку субстанцію – усе це було аналогами поняттю «дух», первинному, такому, що стояв на початку усього.

Поняття «духу» у філософії іноді зближувалося з поняттям «душі», але їх розподіл відбувався найчастіше на тій основі, що дух – це інтелектуальний, розумний початок (розум, свідомість), а душа – психологічний, чуттєвий, емоційний початок. «Дух» також розглядався як вища частина «душі» У християнській філософії виділяли дух (розум), душу (почуття, психіка) і тіло (матерія) – універсальні частини як людини, так і природи (світу) [2, с.47].

Отже, неважливо чи то первісне суспільство чи новий час, гіпотези та концепції щодо визначення , що таке де душа, продовжують існувати і надалі. Нажаль, єдиною точки зору немає, але не потрібно вимірювати масу чи розміри душі, краще розвиватись і вдосконалювати себе.

Список використаних джерел:

1. Тайлор Э. Б. Первобытная культура / Э. Б. Тайлор. – Москва: Мысль, 1982. – 573 с.
2. Радіонова Л. О. Філософія: Навчальний посібник / Л. О. Радіонова. – Харків : ХНАМТ, 2016. – 142 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів в вищих закладів освіти III–IV рівнів акредитації / В. Л. Петрушенко. – К. : Каравела, 2002. – 544 с.
4. Філософія як історія філософії: Підручник / За ред. Ярошовця В. І. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.

Юлія Личак

Науковий керівник: к. п. н., доц. Мельникова О. М.

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Невід’ємною складовою змісту навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі є розумове виховання. Для його здійснення застосовується як повсякденне життя дитини, так і спеціально організована навчальна діяльність. Важливо активізувати мислення дітей, робити сприймання і засвоєння ними матеріалу свідомо, заохочувати дітей до постановки питань, висування гіпотез, пошуку самостійних рішень, перевірки їх правильності та інше. Саме дидактичні ігри значною мірою допомагають у формуванні в дошкільнят пізнавальних процесів, оволодінні прийомами та методами навчально-пізнавальної діяльності, є одним з найголовніших засобів виховного процесу, сприяють розумовому